

Mål C-4/23

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

3 januari 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Judecătoria Sectorului 6 București (Rumänien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

11 augusti 2022

Kärande:

M.-A. A.

Svarande:

Direcția de Evidență a Persoanelor Cluj

Direcția pentru Evidență Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date din Ministerul Afacerilor Interne

Municipiul Cluj-Napoca

Ytterligare deltagare i rättegången:

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Asociația Accept

Saken i det nationella målet

Talan där käranden M.-A. A. har yrkat att svarandena ska förpliktas att skriva in uppgifter om könsbytet från kvinna till man och ändringen av tilltalsnamnet och personnumret i M.-A. A.:s födelsebevis, så att de avspeglar att M.-A. A. är en man, samt att utfärda ett nytt personbevis.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran om förhandsavgörande har framställts med stöd av artikel 267 FEUF och avser tolkningen av artikel 2 FEU, artiklarna 18, 20 och 21.1 FEUF samt artiklarna 1, 7, 20 och 21 i stadgan.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1) Utgör den omständigheten att artiklarna 43 i och 57 i Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă (lag nr 119/1996 om folkbokföringshandlingar) dels inte erkänner ändringar av uppgifter om kön och tilltalsnamn i folkbokföringsregistret som en transman som är medborgare i två medlemsstater (Rumänien och en annan medlemsstat) har låtit genomföra i en annan medlemsstat i enlighet med förfarandet för juridiskt erkännande av könstillhörighet, dels erfordrar att denne rumänske medborgare inleder ett nytt separat rättsligt förfarande i Rumänien, mot den lokala folkbokföringsenheten, vilket Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna anser vara ett oklart och oförutsägbart förfarande (dom av den 19 januari 2021 i målet X och Y/Rumänien, ansökan nr 2145/16 och 20607/16) och som kan leda till ett motsatt avgörande jämfört med det som har antagits i den andra medlemsstaten, hinder för att utöva **rätten till unionsmedborgarskap** (artikel 20 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt) och/eller **unionsmedborgarens rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier** (artikel 21 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 45 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna) under iakttagandet av villkoren för värdighet, likhet inför lagen och icke-diskriminering (artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen, artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt artiklarna 1, 20 och 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna) och med respekt för privatlivet och familjelivet (artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna)?

2) Påverkas svaret på ovanstående fråga av Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen, i synnerhet för det fall **(i)** förfarandet för ändring av folkbokföringsuppgifter inleddes före Brexit och avslutades under övergångsperioden och **(ii)** Brexits verkan innebär att den berörda personen kan utöva de rättigheter som är förknippade med unionsmedborgarskapet, däribland rätten att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, enbart på grundval av rumänska identitetshandlingar eller resehandlingar där det står att personen är en kvinna och har ett kvinnligt tilltalsnamn i motsats till den redan juridiskt erkända könstillhörigheten?

Anförda unionsbestämmelser

Artikel 2 FEU, artiklarna 18, 20 och 21.1 FEUF samt artiklarna 1, 7, 20 och 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

Dom av den 14 december 2021, Stolichna obshtina, rayon "Pancharevo" (C-490/20), punkterna 41, 42, 44–48, 52, 54 och 56, dom av den 8 juni 2017, Freitag (C-541/15), punkterna 36–39, dom av den 14 oktober 2008, Grunkin och Paul (C-353/06), punkterna 28 och 29, och dom av den 2 oktober 2003, Garcia Avello (C-148/02), punkterna 22–24

Anförda nationella bestämmelser

Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă (lag nr 119/1996 om folkbokföringshandlingar)

Artikel 9: *"För det fall folkbokföringsenheten eller folkbokföringshandläggaren vägrar att utfärda ett dokument eller skriva in en uppgift som faller under dennes ansvarsområde kan den skadelidande väcka talan vid behörig domstol i enlighet med lagen."*

Artikel 43 i: *"I födelsebevis, och i förekommande fall i vigsel- eller dödsbevis, ska uppgifter om ändringar av personens folkbokföringsuppgifter skrivas in i följande fall: ...*

i) könsbyte på grundval av en lagakraftvunnen dom ..."

Artikel 57.1: *"Radering, komplettering eller ändring av folkbokföringshandlingar och uppgifterna i dessa får endast ske i kraft av ett lagakraftvunnet rättsligt avgörande."*

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Käranden M.-A. A., som identifierar sig som transman och presenterar sig med pronomenet "han", är född den 24 augusti 1992 i Cluj-Napoca kommun (Rumänien) och registrerades som flicka vid födseln.
- 2 Efter att ha flyttat till Förenade Konungariket med sina föräldrar blev M.-A. A. den 21 april 2016 medborgare i denna stat. Eftersom M.-A. A. identifierade sig som man, fick M.-A. A. den 27 februari 2017 i denna stat enligt förfarande "Deed Poll" sitt namn och sin könsidentitet ändrade från kvinna till man, det vill säga från fru M.-A. A. till herr M.-A. A.
- 3 Till följd av inledandet av detta förfarande fick M.-A. A. ändrat sina uppgifter i flera dokument utfärdade av Förenade Konungarikets myndigheter, närmare bestämt i sitt körkort och brittiska pass.
- 4 Den 29 juni 2020 erhöll M.-A. A. i Förenade Konungariket även "Gender Recognition Certificate", som intygar personens manliga könstillhörighet.

- 5 När ovannämnda förfaranden i Förenade Konungariket var avslutade, vände M.-A. A. sig i maj 2021 till de rumänska myndigheterna, närmare bestämt Direcția de Evidență a Persoanelor Cluj – Serviciul stare civilă (direktoratet för folkbokföring i Cluj – folkbokföringsenheten) och begärde att dessa myndigheter direkt, på grundval av de dokument som hade utfärdats i Förenade Konungariket ("Deed Poll" och "Gender Identity Certificate"), skulle skriva in uppgifter om könsbytet och ändringen av tilltalsnamnet i födelsebeviset. M.-A. A. begärde vidare att myndigheterna skulle ändra personnumret, så att det avspeglar att M.-A. A. är en man, samt utfärda ett nytt personbevis med det nya tilltalsnamnet, med uppgift om manligt kön, och där personnumret börjar med siffran 1.
- 6 De rumänska myndigheterna avslog denna begäran med motiveringen att uppgiften om könsbyte enligt den nationella lagstiftningen enbart får skrivas in när personen har fått tillstånd till könsbyte genom ett lagakraftvunnet rättsligt avgörande, men däremot inte på grundval av ett intyg om erkännande av könstillhörighet.
- 7 Genom ansökan av den 14 september 2021 till Judecătoria Sectorului 6 București, som är den hänskjutande domstolen, har M.-A. A. yrkat att nämnda myndigheter ska förpliktas att göra ovannämnda ändringar i dennes födelsebevis och att utfärda ett nytt personbevis som avspeglar dessa ändringar.
- 8 Vid en senare tidpunkt har Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (det nationella rådet mot diskriminering) uppmanats att intervensera i målet. Asociația Accept har lämnat in en accessorisk ansökan om att få intervensera i målet till stöd för M.-A. A., vilken har bifallits.

Parternas huvudargument

- 9 M.-A. A. har betonat att hen inte yrkat att det ska beviljas tillstånd till könsbyte, utan att unionsrätten ska tillämpas direkt och ges företräde, och att nämnda myndigheter ska förpliktas att göra ändringar i födelsebeviset, så att uppgifterna om kön, tilltalsnamn och personnummer avspeglar M.-A. A.:s könstillhörighet såsom den redan slutgiltigt erkänts i Förenade Konungariket när denna stat fortfarande var en EU-medlemsstat. Genom en sådan åtgärd skulle M.-A. A. kunna utöva sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom unionen med resehandlingar som avspeglar M.-A. A.:s manliga könstillhörighet.
- 10 Skyldigheten att genomföra ett nytt rättsligt förfarande i Rumänien som direkt rör tillstånd till könsbyte utsätter vidare M.-A. A. för risken att det meddelas ett avgörande som går i motsatt riktning till det som antogs av Förenade Konungarikets myndigheter. I själva verket har Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna redan slagit fast att det rumänska förfarandet är oklart och oförutsägbart (dom av den 19 januari 2021 i målet X och Y/Rumänien, ansökan nr 2145/16 och 20607/16).

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 11 Lösningen av förevarande tvist är enligt den hänskjutande domstolen beroende av tolkningen av unionsrätten, som har företrädare framför den nationella lagstiftningen, eftersom rätten till unionsmedborgarskap och unionsmedborgarens rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier utgör hinder för ett nationellt regelverk enligt vilket en person med dubbelt medborgarskap ska inleda ett nytt rättsligt förfarande i en av de stater där personen är medborgare, trots att personen har avslutat ett förfarande med positivt utfall (oberoende av om detta förfarande är av administrativ eller rättslig karaktär) i en annan medlemsstat där personen är medborgare.
- 12 Utgången av det pågående målet är enligt den hänskjutande domstolens uppfattning även beroende av att det fastställs vilka konsekvenser Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen har med avseende på den specifika situationen. Om EU-domstolen besvarar den första frågan jakande, är det nödvändigt – i och med att det första förfarandet för erkännande av könstillhörighet inleddes i Förenade Konungariket innan denna stat utträdde ur Europeiska unionen och avslutades efter utträdet – att få klarhet i huruvida en medlemsstat som mottar en begäran är skyldig att erkänna rättsverkningarna av ett förfarande för ändring av könstillhörighet som genomfördes i en stat som var medlemsstat när detta förfarande inleddes, men som redan hade utträtt ur Europeiska unionen när förfarandet avslutades.